

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เขตภาคกลาง ผู้วิจัยขอเสนอข้อมูลกลุ่มตัวอย่างและผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง

1. ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย เป็นกลุ่มตัวอย่างของ ครูอิสลามศึกษา นักเรียน และผู้บริหารในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เขตภาคกลาง จำนวนทั้งสิ้น 431 คน ซึ่งมีรายละเอียดตามตารางดังนี้

ตาราง 3 จำนวน ร้อยละ เกี่ยวกับเครื่องมือการวิจัยและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวนที่ส่งไป	จำนวนที่ได้รับ	ร้อยละ
ครูสอนอิสลามศึกษา	66	63	95.45
นักเรียน	355	340	95.77
ผู้บริหาร	10	7	70
รวม	431	410	95.13

จากตารางที่ 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเขตภาคกลาง มีจำนวน 431 คน จำแนกเป็น ครูสอนอิสลามศึกษาจำนวน 66 คน ตอบแบบสอบถามและส่งคืนมา จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 95.45 นักเรียนจำนวน 355 คนตอบแบบสอบถามและส่งคืนมาจำนวน 340 คน คิดเป็นร้อยละ 95.77 และผู้บริหาร 10 คน ตอบรับการสัมภาษณ์ 7 คน คิดเป็นร้อยละ 70 รวมกลุ่มตัวอย่างที่ได้ 410 คน คิดเป็นร้อยละ 95.13

2. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและผู้ให้สัมภาษณ์

ตาราง 4 จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของครูอิสลามศึกษา

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1.อายุ		
25 ปีลงไป	10	15.9
26 -35 ปี	27	42.9

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
36 ปีขึ้นไป	26	41.3
2. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	7	11.1
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	48	76.2
สูงกว่าปริญญาตรี	8	12.7
3. ประสบการณ์การสอน		
5 ปีลงไป	38	60.3
6-10 ปี	18	28.6
11-15	2	3.2
16 ปีขึ้นไป	5	7.9

จากตาราง 4 แสดงข้อมูลทั่วไปของครูอิสลามศึกษา พบว่า ครูอิสลามที่มีอายุ 25 ลงมามี 10 คน คิดเป็น 15.9% อายุระหว่าง 26 -35 ปีมี 27 คน คิดเป็น 42 .9% และอายุ 36 ปี ขึ้นไป มี 26 คน คิดเป็น 41.3% ครูอิสลามศึกษาที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีมี 7 คน คิดเป็น 11.1% ปริญญาตรีหรือเทียบเท่ามี 48 คน คิดเป็น 76.2% และสูงกว่าปริญญาตรีมี 8 คน คิดเป็น 12.7% ครูอิสลามศึกษาที่มีประสบการณ์การสอน 5 ปีลงไปมี 38 คน คิดเป็น 60.3% 6-10 ปีมี 18 คน คิดเป็น 28.6% 11-15ปี มี 2 คน คิดเป็น 3.2% และ 16ปีขึ้นไปมี 5 คน คิดเป็น 7.9%

ตาราง 5 จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	125	36.8
หญิง	215	63.2
2. ระดับการศึกษา		
ม. 1	96	28.2
ม. 2	98	28.8
ม. 3	146	42.9
3. การศึกษาศาสนาภาคบังคับ		
ระดับพื้นฐาน (พีรคูอิน)		
ศึกษา	229	67.4
ไม่ได้ศึกษา	111	32.6

จากตาราง 5 แสดงข้อมูลทั่วไปของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า นักเรียนที่เป็นเพศชาย มี 125 คน คิดเป็น 36.8% และนักเรียนหญิงมี 215 คน คิดเป็น 63.2% ระดับ

การศึกษา มัธยมศึกษาปีที่ 1 มี 96 คน คิดเป็น 28.2% มัธยมศึกษาปีที่ 2 มี 98 คน คิดเป็น 28.8% และมัธยมศึกษาปีที่ 3 มี 146 คน คิดเป็น 42.9% การศึกษาศาสนาภาคบังคับพื้นฐาน (ฟิรคูอิน) ที่ศึกษามี 229 คน คิดเป็น 67.4% และไม่ได้ศึกษามี 111 คน คิดเป็น 32.6%

ตาราง 6 จำนวนเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้บริหาร

รายการ	ผู้จัดการ	ครูใหญ่
	จำนวน (คน)	จำนวน (คน)
1 อายุ		
ต่ำกว่า 50 ปี	2	2
51 ปีขึ้นไป	1	2
1.2 วุฒิการศึกษาสูงสุด		
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า		1
สูงกว่าปริญญาตรี	3	3
1.3 ประสบการณ์การบริหาร		
ระหว่าง 1-15 ปี	2	2
ระหว่าง 16-30 ปี	1	2

จากตาราง 6 แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในเขตภาคกลาง พบว่า ผู้จัดการที่มีอายุต่ำกว่า 50 ปี มี 2 คน วุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี 3 คน และมีประสบการณ์การสอน ระหว่าง 1-15 ปี มี 2 คน และระหว่าง 16-30 ปี มี 1 คน ส่วนครูใหญ่ที่มีอายุต่ำกว่า 50 ปี มี 2 คน มีอายุ 51 ปีขึ้นไป มี 2 คน วุฒิการศึกษาปริญญาตรี 1 คน และ วุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มี 3 คน และมีประสบการณ์การบริหารระหว่าง 1-15 ปี 2 คน และมีประสบการณ์การบริหารระหว่าง 16-30 ปี 2 คน

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งจะนำเสนอตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. ระดับสภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามศึกษาเขตภาคกลาง ผลปรากฏดังนี้

1.1 ระดับสภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เขตภาคกลาง ตามความเห็นของครูอิสลาม ผลปรากฏดังตาราง 7 -11

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับสภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เขตภาคกลางตามความเห็นของครูอิสลามศึกษา

สภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษา	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับสภาพการดำเนินการ
1. ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้	3.38	.70	ปานกลาง
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.39	.67	ปานกลาง
3. ด้านสื่อการเรียนการสอน	3.26	.74	ปานกลาง
4. ด้านการวัดผลและประเมินผล	3.40	.64	ปานกลาง
รวม	3.29	.61	ปานกลาง

จากตาราง 7 สภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษาตามความเห็นของครูอิสลามศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าสภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นตามความเห็นของครูอิสลามศึกษา ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอนและด้านการวัดผลและประเมินผลอยู่ในระดับอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณารายข้อในแต่ละด้าน ผลปรากฏดังนี้

1.1.1 ระดับสภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามความเห็นของครูอิสลามศึกษา ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ผลปรากฏดังตาราง 8

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับสภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามความเห็นของครูอิสลามศึกษา ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ เป็นรายข้อ

สภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษา ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับสภาพการดำเนินการ
1. มีส่วนร่วมกับผู้บริหารในการศึกษาหลักการ จุดมุ่งหมายและโครงสร้างของหลักสูตรอิสลามศึกษา	3.27	1.14	ปานกลาง

สภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษาด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับสภาพการดำเนินการ
2. มีส่วนร่วมกับผู้บริหารในการวางแผนการนำหลักสูตรไปใช้	3.17	1.20	ปานกลาง
3. มีการศึกษาวิเคราะห์หลักสูตร แผนการสอน คู่มือครูและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรอิสลามศึกษา	3.33	.97	ปานกลาง
4. มีการติดตามและการประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้ในการเรียนการสอน	3.16	1.00	ปานกลาง
5. มีการพัฒนาหลักสูตรอิสลามศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและชุมชน	3.49	.99	ปานกลาง
6. มีความสามารถในการดำเนินการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรอิสลามศึกษา	3.65	.84	ปานกลาง
7. มีการวางแผนการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา	3.46	.91	ปานกลาง
8. มีการจัดกิจกรรมต่างๆให้สอดคล้องกับหลักสูตรอิสลามศึกษา	3.51	.82	ปานกลาง
รวม	3.38	.70	ปานกลาง

จากตาราง 8 ครูสอนอิสลามศึกษาเห็นว่าสภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้โดยภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้อมีสภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น อยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีสภาพการดำเนินการมากที่สุดคือ ความสามารถในการดำเนินการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรอิสลามศึกษา ($\bar{X} = 3.65$, S.D. = .84) รองลงมาคือ การจัดกิจกรรมต่างๆให้สอดคล้องกับหลักสูตรอิสลามศึกษา ($\bar{X} = 3.51$, S.D. = .82) และการพัฒนาหลักสูตรอิสลามศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและชุมชน ($\bar{X} = 3.49$, S.D.= .99) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีสภาพการดำเนินการน้อยที่สุดคือ การติดตามและการประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้ในการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.16$, S.D.= 1.00)

1.1.2 ระดับสภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามความเห็นของครูอิสลามศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน ผลปรากฏดังตาราง 9

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับสภาพการดำเนินการเรียนการสอน
อิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามความเห็นของครูอิสลามศึกษา ด้านการจัดการ
เรียนการสอน เป็นรายชื่อ

สภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับสภาพการ ดำเนินการ
1. จัดทำแผนการสอนและดำเนินการตามแผน การสอน	3.41	.93	ปานกลาง
2. ใช้นวัตกรรมการสอนแบบใหม่ๆเพื่อให้เด็กเกิด ความเข้าใจเพิ่มขึ้น	3.24	.91	ปานกลาง
3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ	3.43	.88	ปานกลาง
4. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็น ศูนย์กลาง	3.30	.87	ปานกลาง
5. สอนซ่อมเสริมแก่นักเรียนที่มีปัญหาการเรียน	3.29	.94	ปานกลาง
6. จัดการเรียนการสอนที่เน้นพัฒนาการทางด้าน สติปัญญาของผู้เรียน เช่น การรายงาน การอภิปราย การศึกษาค้นคว้า ฯลฯ	3.41	.87	ปานกลาง
7. มีการจัดชั้นเรียนและบรรยากาศของห้องเรียน ให้มีความเหมาะสมกับการเรียนการสอน	3.32	.84	ปานกลาง
8. แจกจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนทราบก่อน จะมีการเรียนการสอนเสมอ	3.51	.88	มาก
9. แจกคำอธิบายรายวิชา สังเขปเนื้อหา เกณฑ์ การวัดผลและประเมินผล	3.13	1.01	ปานกลาง
10. ใช้เวลาในการเรียนการสอนตามที่หลักสูตร อิสลามศึกษากำหนด	3.32	.91	ปานกลาง
11. ใช้วิธีสอนด้วยวิธีที่หลากหลาย เช่น การสอน แบบบรรยาย สอนแบบ แบ่งกลุ่มทำงาน	3.44	.95	ปานกลาง
12. จัดการเรียนการสอนสัมพันธ์กับเนื้อหาตามที่ หลักสูตรอิสลามศึกษากำหนด เพื่อให้ผู้เรียน พัฒนาไปสู่จุดประสงค์ที่วางไว้	3.57	.78	มาก
13. มีการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ร่วมกับนักเรียน	3.13	1.17	ปานกลาง
14. สอนโดยสอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรม แก่ผู้เรียน	3.32	1.03	ปานกลาง
รวม	3.39	.67	ปานกลาง

จากตาราง 9 ครูสอนอิสลามศึกษาเห็นว่าสภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านการจัดการเรียนการสอนโดยภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีสภาพการดำเนินการมากที่สุดคือ การใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย ($\bar{X}=3.44$, S.D. = .95) รองลงมาคือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ ($\bar{X}=3.43$, S.D. = .88) และการจัดการเรียนการสอนที่เน้นพัฒนาการทางด้านสติปัญญาของผู้เรียน ($\bar{X}=3.41$, S.D. = .87) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีสภาพการดำเนินการน้อยที่สุดคือ การแจกคำอธิบายรายวิชา สังเขปเนื้อหา เกณฑ์การวัดผลและประเมินผล ($\bar{X}=3.13$, S.D. =1.00)

1.1.3 ระดับสภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามความเห็นของครูอิสลามศึกษา ด้านสื่อการเรียนการสอน ผลปรากฏดังตาราง 10

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับสภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามความเห็นของครูอิสลามศึกษา ด้านสื่อการเรียนการสอน เป็นรายข้อ

สภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษาด้านสื่อการเรียนการสอน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับสภาพการดำเนินการ
1. โรงเรียนของท่านจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการเรียนการสอนให้	3.00	.97	ปานกลาง
2. เลือกใช้สื่อการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ เนื้อหาของบทเรียน วิชาของผู้เรียน และประสบการณ์ของผู้เรียน	3.24	.78	ปานกลาง
3. หนังสือที่ใช้เรียนมีความต่อเนื่องในแต่ละระดับชั้น	3.56	.95	มาก
4. ออกแบบและผลิตสื่อการเรียนการสอนด้วยตนเอง	3.33	1.05	ปานกลาง
5. สื่อวัสดุเพียงพอต่อความต้องการในการจัดทำสื่อการเรียนการสอน	2.84	1.05	ปานกลาง
6. ผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม	3.02	.85	ปานกลาง
7. จัดทำสื่อ-อุปกรณ์การเรียนการสอนร่วมกับนักเรียน	2.78	1.08	ปานกลาง
8. นำเทคนิคจากรายการวิทยุ โทรทัศน์มาปรับใช้			

สภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษา ด้านสื่อการเรียนการสอน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับสภาพการ ดำเนินการ
เป็นสื่อการเรียนการสอน	3.00	1.00	ปานกลาง
9. มีการใช้สื่อการเรียนการสอนต่อไปนี้			
- สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร แผ่นพับ ฯลฯ	2.95	1.10	ปานกลาง
- สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น โทรทัศน์ VCD อินเทอร์เน็ต ฯลฯ	2.94	1.05	ปานกลาง
- สื่อบุคคล เช่น ผู้นำศาสนา วิทยากรหน่วยงาน ต่างๆ	3.11	1.17	ปานกลาง
- สื่อวัสดุ เช่น รูปภาพ ภาพโฆษณา แผ่นที่ ฯลฯ	3.14	1.01	ปานกลาง
- สื่อประสม เช่น โปรแกรม ชุดการสอน โมเดล ฯลฯ	2.60	1.17	ปานกลาง
10. เลือกใช้สื่อที่มีคุณภาพ มีคุณค่าต่อการเรียน การสอน	3.17	.94	ปานกลาง
11. เลือกใช้สื่อที่มีความสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น	3.27	1.10	ปานกลาง
12. เลือกใช้สื่อที่มีความทันสมัยและทันต่อ เหตุการณ์	3.16	.94	ปานกลาง
13. จัดทำเอกสารรายชื่อสื่อและวิธีการใช้สื่อแต่ละ ชนิด	2.95	1.04	ปานกลาง
14. มีการเก็บบำรุงรักษาสื่ออย่างดีเพื่อนำมาใช้ได้ ในครั้งต่อไป	3.00	1.03	ปานกลาง
15. ติดตามและประเมินการใช้สื่อการสอนอย่าง สม่ำเสมอ	2.84	.88	ปานกลาง
รวม	3.26	.74	ปานกลาง

จากตาราง 10 ครูสอนอิสลามศึกษาเห็นว่าสภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านสื่อการเรียนการสอนโดยภาพรวมมีสภาพการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีสภาพการดำเนินการมากที่สุดคือ การออกแบบและผลิตสื่อการเรียนการสอนด้วยตนเอง ($\bar{X}=3.33$, S.D. =1.05) รองลงมาคือ การเลือกใช้สื่อที่มีความสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น ($\bar{X}=3.27$, S.D. =1.10) และการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ ($\bar{X}=3.24$, S.D. =.78) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีสภาพการดำเนินการน้อยที่สุดคือ การใช้สื่อประสม ($\bar{X}= 2.60$, S.D. = 1.17)

1.1.4 ระดับสภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามความเห็นของครูอิสลามศึกษา ด้านการวัดผลและประเมินผล ผลปรากฏดังตาราง 11

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับสภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามความเห็นของครูอิสลามศึกษา ด้านการวัดผลและประเมินผล เป็นรายชื่อ

สภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษา การวัดผลและประเมินผล	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับสภาพการ ดำเนินการ
1. โรงเรียนมีการจัดอบรมและแจกเอกสารระเบียบ การวัดผลและประเมินแก่ครู	3.48	.95	ปานกลาง
2. มีการวัดและประเมินผลให้เป็นไปตาม จุดมุ่งหมายของหลักสูตรอิสลามศึกษา	3.48	.86	ปานกลาง
3. เก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ได้จากการวัดและประเมินผล	3.43	.95	ปานกลาง
4. นำผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ไปพัฒนา จัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.35	.94	ปานกลาง
5. มีการประเมินผลคุณภาพผู้เรียนเกี่ยวกับความรู้ ความสามารถตามที่หลักสูตรอิสลามศึกษากำหนด	3.37	.92	ปานกลาง
6. สร้างแบบทดสอบมาตรฐานและแบบวินิจฉัย ปัญหาการเรียนการสอน	2.83	1.07	ปานกลาง
7. วัดและประเมินผลโดยวิธีการสังเกตและบันทึก พฤติกรรมนักเรียนของผู้เรียน	3.40	.87	ปานกลาง
8. วัดและประเมินผลโดยวิธีการสัมภาษณ์ผู้เรียน เป็นรายบุคคล	3.24	.93	ปานกลาง
9. วัดและประเมินผลโดยวิธีให้ผู้เรียนอภิปรายหรือ รายงานหน้าชั้นเรียน	3.30	.80	ปานกลาง
10. วัดและประเมินผลโดยวิธีการจัดสอบข้อเขียน	3.87	.87	มาก
11. วัดและประเมินผลโดยวิธีการตรวจสอบ แบบฝึกหัด ตรวจแฟ้มสะสมผลงาน	3.73	.92	มาก
12. มีการจัดทดสอบเป็นระยะๆ	3.71	.91	มาก
13. มีการทดสอบก่อนเรียนและหลังจากจบคาบ เรียน	3.11	1.09	ปานกลาง
14. มีการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนเพื่อ			

สภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษา การวัดผลและประเมินผล	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับสภาพการ ดำเนินการ
ตรวจสอบความเข้าใจผู้เรียน	3.41	.82	ปานกลาง
15. การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนเพื่อ ประเมินผลว่าการเรียนการสอนได้ผลตามความ มุ่งหมายที่วางไว้	3.44	.78	ปานกลาง
16. วัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนเพื่อ ค้นหาข้อบกพร่องด้านการเรียนการสอนเพื่อ จัดการซ่อมเสริม	3.27	1.07	ปานกลาง
17. มีการวัดผลและประเมินผลครอบคลุม จุดประสงค์ของการเรียนรู้	3.37	1.01	ปานกลาง
18. มีการประเมินผลการเรียนการสอนเพื่อเป็น แนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอน	3.49	.84	ปานกลาง
19. กำหนดเกณฑ์การวัดผลและประเมินผล ครอบคลุมทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และ ทักษะพิสัย	3.37	.87	ปานกลาง
รวม	3.40	.64	ปานกลาง

จากตาราง 11 ครูสอนอิสลามศึกษาเห็นว่าสภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านการวัดผลประเมินผลโดยภาพรวมมีสภาพการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีสภาพการดำเนินการมากที่สุดคือ มีการประเมินผลการเรียนการสอนเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.49$, S.D. = .84) รองลงมาคือโรงเรียนมีการจัดอบรมและแจกเอกสารระเบียบการวัดผลและประเมินแก่ครู ($\bar{X} = 3.48$, S.D. = .95) และมีการวัดและประเมินผลให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอิสลามศึกษา ($\bar{X} = 3.48$, S.D. = .86) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีสภาพการดำเนินการน้อยที่สุดคือ สร้างแบบทดสอบมาตรฐานและแบบวินิจฉัยปัญหาการเรียนการสอน ($\bar{X} = 2.83$, S.D. = 1.07)

1.2 ระดับสภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษาตามความเห็นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เขตภาคกลาง ผลปรากฏดังตาราง 12-16

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับสภาพการดำเนินการเรียนการสอน
อิสลามศึกษาตามความเห็นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนเอกชนสอน
ศาสนาอิสลาม เขตภาคกลาง

สภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษา	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับสภาพการดำเนินการ
1. ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้	3.39	.71	ปานกลาง
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.73	.60	มาก
3. ด้านสื่อการเรียนการสอน	4.53	.97	มากที่สุด
4. ด้านการวัดผลและประเมินผล	3.66	.59	มาก
รวม	3.53	.56	มาก

จากตาราง 12 สภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามความเห็นของนักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าสภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นตามความเห็นของนักเรียน ด้านสื่อการเรียนการสอน อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการจัดการเรียนการสอนและด้านการวัดผลและประเมินผลอยู่ในระดับมาก หลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ อยู่ในระดับปานกลาง

1.2.1 ระดับสภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามความเห็นของนักเรียน ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ผลปรากฏดังตาราง 13

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับสภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามความเห็นของนักเรียน ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ เป็นรายชื่อ

สภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษาด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับสภาพการดำเนินการ
1. มีการแจกคำอธิบายรายวิชาหรือชี้แจงวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้	3.55	.84	มาก
2. มีการศึกษารายละเอียดของรายวิชาที่จะเรียนก่อนการเรียนรู้	3.40	.87	ปานกลาง
3. ก่อนทำการสอนในแต่ละบท ครูจะบอกจุดประสงค์การเรียนรู้ก่อนทุกครั้ง	3.52	1.07	มาก
4. มีการวางแผนการเรียนการสอนร่วมกับครูผู้สอน	3.10	1.10	ปานกลาง
รวม	3.39	.71	ปานกลาง

จากตาราง 13 นักเรียนเห็นว่าสภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้โดยภาพรวมมีสภาพการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากและระดับปานกลาง โดยข้อที่มีสภาพการดำเนินการมากที่สุดคือ การแจกคำอธิบายรายวิชาหรือชี้แจงวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.55$, S.D. = .85) รองลงมาคือ ก่อนทำการสอนในแต่ละบท ครูจะบอกจุดประสงค์การเรียนรู้ก่อนทุกครั้ง ($\bar{X} = 3.52$, S.D. = 1.07) และการศึกษารายละเอียดของรายวิชาที่จะเรียนก่อนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.40$, S.D. = .87) ส่วนข้อที่มีสภาพการดำเนินการน้อยที่สุดคือ การวางแผนการเรียนการสอนร่วมกับครูผู้สอน ($\bar{X} = 3.10$, S.D. = 1.10)

1.2.2 ระดับสภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นตามความเห็นของนักเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ผลปรากฏดังตาราง 14

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับสภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามความเห็นของนักเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน เป็นรายข้อ

สภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับสภาพการดำเนินการ
1. มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ	3.56	1.03	มาก
2. มีการเรียนซ่อมเสริมให้ในวิชาที่มีปัญหาการเรียน	3.67	1.09	มาก
3. มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นพัฒนาการทางด้านสติปัญญา เช่น ให้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ให้มีการอภิปราย ให้มีการรายงาน	4.01	.87	มาก
4. ชั้นเรียนและบรรยากาศในห้องเรียนเหมาะสมกับการเรียนการสอนอิสลามศึกษา	3.83	1.02	มาก
5. มีการเรียนการสอนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การสอนแบบบรรยาย การสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงาน ฯลฯ	3.83	.95	มาก
6. การเรียนการสอนมีการสอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรมแก่นักเรียน	3.92	.91	มาก
7. มีบุคลากรภายนอกโรงเรียนมาให้ความรู้เกี่ยวกับอิสลามศึกษาแก่นักเรียนในบางหัวข้อ	3.09	1.09	ปานกลาง
8. ได้เรียนรู้ด้วยเทคนิคการสอนแบบใหม่ๆของครูเพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจและเข้าใจ	3.41	1.01	ปานกลาง

สภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)	ระดับสภาพการ ดำเนินการ
9. ช่วงเวลาในการเรียนการสอนแต่ละรายวิชาเป็นไป ตามที่กำหนด	3.82	.96	มาก
10. ได้เรียนรู้ตรงตามเนื้อหาในบทเรียน	3.83	.96	มาก
11. ครูมีการอธิบายเสริมนอกเหนือจากเนื้อหาใน บทเรียน	4.00	.97	มาก
รวม	3.73	.60	มาก

จากตาราง 14 นักเรียนเห็นว่าสภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมมีสภาพการดำเนินการอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีสภาพการดำเนินการมากที่สุดคือ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นพัฒนาการทางด้านสติปัญญา ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = .87) รองลงมาคือ ครูมีการอธิบายเสริมนอกเหนือจากเนื้อหาในบทเรียน ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = .97) และการเรียนการสอนมีการสอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรมแก่นักเรียน ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = .91) ตามลำดับ ชั้นเรียนและบรรยากาศในห้องเรียนเหมาะสมกับการเรียนการสอนอิสลามศึกษา ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = 1.01) การเรียนการสอนด้วยวิธีการที่หลากหลาย ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = .95) ได้เรียนรู้ตรงตามเนื้อหาในบทเรียน ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = .96) ช่วงเวลาในการเรียนการสอนแต่ละรายวิชาเป็นไปตามที่กำหนด ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = .96) การเรียนซ่อมเสริมให้ในวิชาที่มีปัญหาการเรียน ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = 1.09) ส่วนข้อที่มีสภาพการดำเนินการน้อยที่สุดคือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ ($\bar{X} = 3.56$, S.D. = 1.03)

1.2.3 ระดับสภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามความเห็นของนักเรียน ด้านสื่อการเรียนการสอน ผลปรากฏดังตาราง 15 ตาราง 15 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับสภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามความเห็นของนักเรียน ด้านสื่อการเรียนการสอน เป็นรายชื่อ

สภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษา ด้านสื่อการเรียนการสอน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)	ระดับสภาพการ ดำเนินการ
1. โรงเรียนของท่านจัด วัสดุทัศนูปกรณ์ที่จำเป็น ในการเรียนการสอนให้	3.39	1.03	ปานกลาง
2. ครูนำสื่อการเรียนการสอนมาอธิบายประกอบ			

สภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษา ด้านสื่อการเรียนการสอน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)	ระดับสภาพการ ดำเนินการ
การเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนเข้าใจยิ่งขึ้น	3.59	.92	มาก
3. ครูใช้สื่อการเรียนการสอนสอดคล้องกับเนื้อหา ของบทเรียน วิชาของผู้เรียนและประสบการณ์ ของผู้เรียน	3.67	.99	มาก
4. หนังสือเรียนที่ใช้มีความต่อเนื่องในแต่ละ ระดับชั้น	3.77	.98	มาก
5. ครูจัดหนังสือเรียนนอกเวลาไว้ให้	2.87	1.13	ปานกลาง
6. จัดทำสื่อ-อุปกรณ์การเรียนการสอนร่วมกับ ครูผู้สอน	3.08	1.04	ปานกลาง
7. ครูนำเทคนิคจากรายการวิทยุ โทรทัศน์มาใช้ เป็นสื่อการเรียนการสอน	3.13	1.14	ปานกลาง
8. ครูใช้สื่อการเรียนการสอนต่อไปนี้ในการสอน - สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร แผ่นพับ ฯลฯ	3.25	1.14	ปานกลาง
- สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น โทรทัศน์ ภาพยนตร์ VCD อินเทอร์เน็ต ฯลฯ	3.35	1.22	ปานกลาง
- สื่อบุคคล เช่น ผู้นำศาสนา วิทยากรหน่วยงาน ต่างๆ	3.10	1.10	ปานกลาง
- สื่อวัสดุ เช่น รูปภาพ ภาพโฆษณา แผ่นที่ ฯลฯ	3.38	1.09	ปานกลาง
- สื่อประสม เช่น โปรแกรม ชุดการสอน โมเดล ฯลฯ	3.01	1.18	ปานกลาง
9. สื่อที่ครูนำมาสอนมีความทันสมัยและทันต่อ เหตุการณ์	3.40	1.04	ปานกลาง
10. ครูติดตามและประเมินการใช้สื่ออย่างสม่ำเสมอ	3.34	1.04	ปานกลาง
11. มีหนังสือในห้องสมุดอ่านเพิ่มเติม	3.56	1.19	มาก
รวม	3.33	.71	ปานกลาง

จากตาราง 15 นักเรียนเห็นว่าสภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านสื่อการเรียนการสอนโดยภาพรวมมีสภาพการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีสภาพการดำเนินการมากที่สุดคือ หนังสือเรียนที่ใช้มีความต่อเนื่องในแต่ละระดับชั้น ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = .98) รองลงมาคือ ครูใช้สื่อการเรียนการสอนสอดคล้องกับเนื้อหาของบทเรียน วิชาของผู้เรียนและประสบการณ์

ของผู้เรียน ($\bar{X} = 3.67$, S.D. =.99) และครูนำสื่อการเรียนการสอนมาอธิบายประกอบการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนเข้าใจยิ่งขึ้น ($\bar{X} = 3.59$, S.D. =.92) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีสภาพการดำเนินการน้อยที่สุดคือ ครูจัดหนังสือเรียนนอกเวลาไว้ให้ ($\bar{X} = 2.87$, S.D. =1.13)

1.2.4 ระดับสภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามความเห็นของนักเรียน ด้านการวัดผลและประเมินผล ผลปรากฏดังตาราง 16

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับสภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามความเห็นของนักเรียน ด้านการวัดผลและประเมินผล เป็นรายชื่อ

สภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษาด้านการวัดผลและประเมินผล	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับสภาพการดำเนินการ
1. ครูแจ้งเกณฑ์และวิธีการในการวัดและประเมินผลให้ทราบในชั่วโมงแรกของการเรียน	3.67	1.08	มาก
2. ครูวัดผลด้วยการใช้ข้อทดสอบแบบปรนัย (เลือกตอบ)	3.70	.93	มาก
3. ครูวัดผลด้วยการใช้ข้อทดสอบแบบอัตนัย (แบบข้อเขียน)	3.86	.88	มาก
4. ครูวัดผลด้วยการให้นักเรียนตอบปากเปล่า	3.39	1.06	ปานกลาง
5. ครูวัดผลด้วยการให้นักเรียนทำรายงาน	3.64	.98	มาก
6. ครูวัดผลด้วยการให้นักเรียนอภิปรายหรือรายงานหน้าชั้น	3.59	.97	มาก
7. ครูวัดผลด้วยการตรวจสอบแบบฝึกหัด	3.94	.96	มาก
8. ครูมีการวัดผลเป็นระยะๆ	3.74	.96	มาก
9. ครูมีการทดสอบก่อนและหลังเรียน	3.37	1.12	ปานกลาง
10. มีการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนเพื่อตรวจสอบความเข้าใจผู้เรียน	3.71	.99	มาก
รวม	3.66	.59	มาก

จากตาราง 16 นักเรียนเห็นว่าสภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านการวัดผลและประเมินผล โดยภาพรวมมีสภาพการดำเนินการอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีสภาพการดำเนินการมากที่สุดคือ ครูวัดผลด้วยการตรวจสอบแบบฝึกหัด ($\bar{X} = 3.94$, S.D. =.96) รองลงมาคือ ครูวัดผล

ด้วยการใช้ข้อทดสอบแบบอัตโนมัติ ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = .88) และครูมีการวัดผลเป็นระยะๆ ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = .96) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีสภาพการดำเนินการน้อยที่สุดคือ ครูวัดผลด้วยการให้นักเรียนอภิปรายหรือรายงานหน้าชั้น ($\bar{X} = 3.59$, S.D. = .97)

1.3 สภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นตามความเห็นของผู้บริหาร ซึ่งได้จากการสัมภาษณ์ ดังนี้

1.3.1 ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

ด้านหลักสูตรอิสลามศึกษาที่ทางโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตภาคกลางนำมาเป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษาส่วนใหญ่ นำมาจากหลักสูตรอิสลามศึกษา ปี 2535 แต่ก็ไม่ได้นำมาใช้ทั้งหมด เพียงแต่นำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพในปัจจุบัน เพราะหลักสูตรอิสลามศึกษา 2535 มีรายวิชาที่มากเกินไป ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนมีภาระหนัก ดังที่ผู้บริหารท่านหนึ่งได้กล่าวไว้ว่า

“หลักสูตรอิสลามศึกษานั้น มีวิชาอยู่ 23 วิชา ดังนั้นคะแนนที่ออกมาจะส่งผลต่อคะแนน GPA ของเด็ก ซึ่งจะทำให้เด็กมีภาระหนักมากกว่าเด็กที่เรียนสามัญ ดังนั้น เราจึงมาปรับโดยเน้นตามความต้องการของชุมชน”

อย่างไรก็ตาม ยังมีบางโรงเรียน ที่นำหลักสูตรอิสลามศึกษา ปี 2546 มาปรับใช้ ซึ่งโดยรวมแล้วผู้บริหารมีความเข้าใจในหลักสูตรที่นำมาปรับใช้เป็นอย่างดี โดยผู้บริหารท่านหนึ่งให้ความเห็นเกี่ยวกับข้อดีของหลักสูตรอิสลามศึกษา 2546 ว่า

“หลักสูตรอิสลามศึกษา ปี 46 นั้น มีข้อดีตรงที่มันยืดหยุ่นได้ ยืดหยุ่นทางด้านเวลา ทางด้านการนำไปบูรณาการกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้”

สำหรับการมีส่วนร่วมของครูในการตีความและกำหนดรายละเอียดของหลักสูตรกับผู้บริหารนั้นครูส่วนใหญ่จะมีส่วนร่วมในการตีความและกำหนดรายละเอียดของหลักสูตร มีเพียงครูที่เข้าใหม่เท่านั้นที่ยังไม่มีส่วนร่วม

การวางแผนการนำหลักสูตรไปใช้นั้น ครูจะมีส่วนร่วมในการวางแผนการนำหลักสูตรไปใช้ โดยครูที่รับผิดชอบในแต่ละวิชาจะจัดทำแผนในวิชาที่ตนรับผิดชอบ ครูก็จะกำหนดแผนการเรียนรู้ที่คาดหวัง แล้วจึงกำหนดลงในแผนว่าจะใช้แผนการสอนนั้นอย่างไร แล้วนำมาปรับวางให้สอดคล้องกันจากนั้นจึงรวมกันเป็นเล่ม

หลักสูตรอิสลามศึกษาที่ใช้ในปัจจุบันนั้นผู้บริหารส่วนใหญ่ให้ความเห็นสอดคล้องกันว่ายังไม่มีความเหมาะสมเท่าที่ควร เพราะยังต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงอยู่

ตลอดเวลา เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพในปัจจุบันของแต่ละยุคสมัย ดังที่ผู้บริหารท่านหนึ่งได้ให้ความเห็นว่า

“ในส่วนตัวคิดว่า(หลักสูตรอิสลามศึกษา)ยังไม่เหมาะ เนื่องจากว่าโดยธรรมชาติ ถ้าโรงเรียนในลักษณะนี้แล้ว เราสอนเราต้องการที่จะให้ได้ทั้งศาสนาและสามัญไปด้วยกัน ไม่ได้มองเอาศาสนาอย่างเดียว เมื่อเด็กต้องเรียนทั้งสองทางนี้ โดยส่วนตัวมองว่าการจัดหลักสูตรที่เป็นลักษณะ 2 แนวร่วมกัน มันน่าจะมีบางรายวิชาที่ลดลงไปบ้าง แม้กระทั่งในกลุ่ม 8 วิชาหลัก ของสามัญ แล้วก็ในศาสนาก็จะเพิ่มเติมมาในบางรายวิชาที่เหมาะสมกับบางช่วงชั้น เพื่อเป็นการปูพื้นฐานให้เด็ก อันนี้มองโดยส่วนตัว เพราะบางทีนั้นเด็กก็รับได้แค่ส่วนหนึ่ง เราจะใส่เข้าไปขนาดไหน จะยัดเข้าไปขนาดไหนก็ได้ แต่ผลมันไม่เกิด ก็มองว่ามันน่าจะมีการปรับปรุงให้เหมาะสม”

1.3.2. ด้านจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษานั้น โดยทั่วไปมีความสอดคล้องกับหลักสูตรอิสลามศึกษาเพราะครูเป็นผู้จัดทำและนำมาใช้เอง แต่ความสอดคล้องนั้นก็ยังไม่มากนัก เพราะยังมีครูส่วนหนึ่งที่ใช้วิธีการสอนแบบเดิมๆ ไม่มีความทันสมัย เพราะยังยึดติดกับภาพลักษณ์ของการสอนแบบเดิมๆ ครูอิสลามศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่มีความสามารถเพียงพอกับการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษา ดังที่ ผู้บริหารท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“หลักสูตรนั้นมันสอดคล้องแต่ วิธีการยังไม่ทันสมัย หมายความว่า ครูนั้นยังติดอยู่กับภาพลักษณ์ของการสอนแบบเก่าๆ โดยไม่ได้เอาวิธีการสอนแบบใหม่ๆเข้ามา”

ดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษานั้น ถึงแม้จะมีความสอดคล้องกับหลักสูตรแต่วิธีการที่ครูนำมาใช้ในการสอน ส่วนใหญ่ยังไม่มีความทันสมัย

ส่วนการจัดทำแผนการสอนนั้นมีการจัดทำครบถ้วนในทุกชั้นและทุกกลุ่มสาระ โดยมุ่งเน้นให้ผู้สอนเป็นผู้จัดทำ ส่วนผู้บริหารจะมีวิธีการกระตุ้นให้ครูจัดทำด้วยวิธีการต่างๆ เช่น มอบหมายให้ฝ่ายนิเทศเป็นผู้ตรวจสอบ มีการบังคับจากผู้บริหารลงมา มีการประชุมครูแล้วมีการวางปฏิทินปฏิบัติงานว่าครูจะต้องส่งแผนการสอนเมื่อใด หรืออาจจะมอบหมายโทษสำหรับครูที่ไม่ทำแผนการสอน

การติดตามการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาผู้บริหารจะใช้วิธีการตรวจแผนการสอน ตรวจบันทึกการสอนของครู และอาจมีการสังเกตการสอนของครูบ้าง

ในส่วนของการจัดครูเข้าสอนนั้นผู้บริหารจะคำนึงถึงความรู้ความสามารถของครูเป็นหลัก โดยจะมีการจัดครูให้เข้าสอนตามสาขาวิชาที่ครูจบมา แต่หากครูขาดหรือครูไม่มาก็จะใช้วิธีการให้ครูในหมวดวิชาเดียวกันเข้าสอนแทนในกรณีที่ไม่ทราบล่วงหน้า หรือให้ครูสลับคาบเรียนกันในกรณีที่ทราบล่วงหน้าว่าจะขาดหรือลา แต่หากไม่ได้ครูในหมวดเดียวกันก็จะใช้ครูที่อยู่ในหมวดอื่นมาสอน แต่ทั้งนี้ก็ต้องคำนึงถึงความสามารถของครูเป็นหลักด้วยเช่นกัน

1.3.3. ด้านสื่อการเรียนการสอน

ในส่วนของสื่อการเรียนการสอนนั้นทางโรงเรียนจะมีการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์หลักที่จำเป็นให้กับครู ส่วนสื่อหรือวัสดุอื่น ๆ ที่ครูต้องการใช้ก็แจ้งความจำเป็นกับทางผู้บริหารหรือบางครั้งครูก็จะจัดทำสื่อขึ้นมาเพื่อใช้ในการสอนด้วยตัวเอง แต่สื่อที่เป็นเทคโนโลยีนั้น ครูส่วนใหญ่ยังไม่มีความสามารถมากพอในการนำมาปรับใช้เป็นสื่อประกอบการเรียนการสอนอิสลามศึกษา เพียงแต่นำข้อมูลจากคอมพิวเตอร์หรือจากอินเทอร์เน็ตมาสอนได้บ้าง

ในการกำหนดการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนนั้น ผู้บริหารส่วนใหญ่ให้อิสระกับครูในการเลือกใช้สื่อแต่ก็จะมีการติดตามว่าสื่อที่นำมาใช้นั้นมีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร ส่วนหนึ่งจะมีการประชุมพูดคุยกับคณะครูถึงการเลือกใช้สื่อต่างๆ และผู้บริหารเองก็มีการส่งเสริมให้ครูใช้สื่อในการเรียนการสอนอิสลามศึกษาด้วยเช่นกัน โดยสื่อการเรียนการสอนที่ครูนำมาใช้ส่วนใหญ่จะมีความสอดคล้องกับการเรียนการสอนอิสลามศึกษา และตรงกับเนื้อหา แต่ก็ยังมีบางโรงเรียนที่มอบหมายให้กับกลุ่มสาระเป็นผู้ศึกษาหลักสูตรและเนื้อหา แล้วแจ้งความจำเป็นว่าต้องการอุปกรณ์อะไรบ้างในการจัดทำสื่อ

ในส่วนของการใช้สื่อการเรียนการสอนนั้นทางผู้บริหารบางส่วนได้มีการติดตามการใช้สื่อโดยวิธีการสอบถามจากผู้เรียนประเมินจากผู้เรียนว่า มีความเข้าใจมากน้อยเพียงใด และเมื่อผลการสอบออกมาเป็นอย่างไร รวมถึงมีติดตามโดยการสังเกตจากฝ่ายนิเทศและหัวหน้ากลุ่มสาระ แต่ยังมีประเมินการใช้สื่อเป็นส่วนน้อย

1.3.4. ด้านการวัดผลและประเมินผล

การวัดผลและประเมินผลนั้นมีการวัดและประเมินผลให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและมีการให้เพื่อให้เป็นไปตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ซึ่งผู้บริหารมีการส่งเสริมผู้สอนในเรื่องการวัดผลและประเมินผลโดยการประชุมแลกเปลี่ยนกันระหว่างครูผู้สอนและมีการจัดอบรมนำเสนอแนวทางการวัดผลและประเมินผล รวมถึงส่งเสริมให้ครูมีการวัดผลและประเมินผลด้วยวิธีที่หลากหลาย ในการวัดผลและประเมินผล โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจะจัดให้มีการวัดผลประเมินผล เทอมละสองครั้งซึ่งเป็นไปตามหลักสูตร แต่นอกเหนือจากนี้ก็

ส่งเสริมให้ครูมีการวัดผลประเมินผลด้วยวิธีการต่างๆด้วย เช่นการประเมินจากการปฏิบัติของผู้เรียน เป็นต้น

ในส่วนของการติดตามการวัดผลประเมินผลนั้นบางส่วนก็มอบหมายให้ทางฝ่ายวัดผลและประเมินผลเป็นผู้รับผิดชอบในการตรวจสอบ บางโรงเรียนก็จะมีการประชุมเกี่ยวกับผลการวัดประเมินผลที่ผ่านมา ดังที่ผู้บริหารท่านหนึ่งได้กล่าวไว้ว่า

“อันนี้ (การส่งเสริมการวัดและประเมินผล) เป็นกฏตายตัว ที่จะต้องพัฒนา และได้มีการประชุมเกี่ยวกับเรื่องพวกนี้ (การวัดผลและประเมินผล) แล้วก็มีการประเมินออกมาว่า ในกลุ่มสาระต่างๆ มีผลสัมฤทธิ์เป็นอย่างไรในทุกภาคเรียน เพื่อจะนำมาปรับแก้ไขในแต่ละกลุ่มสาระที่มีปัญหา”

ส่วนจุดมุ่งหมายสำคัญของการวัดผลและประเมินผลนั้นเพื่อวัดความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนเป็นสำคัญ และต้องประเมินตามศักยภาพ อีกส่วนหนึ่งก็เพื่อการเลื่อนขั้นของผู้เรียน ผู้บริหารส่วนใหญ่จะส่งเสริมให้ครูมีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย มีวิธีการต่างๆเข้ามาใช้วัดและประเมินผล

2. การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของครูอิสลามศึกษาจำแนกตามอายุ การศึกษา และประสบการณ์การสอน ปรากฏผลดังตาราง 17-19

2.1 การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของครูอิสลามศึกษา จำแนกตามอายุ ผลปรากฏดังตาราง 17

ตาราง 17 การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษา

ตอนต้น ของครูอิสลามศึกษา จำแนกตามอายุ

สภาพการดำเนินการเรียนการสอน	อายุ						F
	ต่ำกว่า 25 ปี		26-35 ปี		36 ปีขึ้นไป		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้	3.14	.61	3.23	.72	3.62	.67	3.03
ด้านการจัดการเรียนการสอน	2.94	.65	3.43	.63	3.53	.66	3.14
ด้านสื่อการเรียนการสอน	3.67	.60	3.86	1.02	3.93	.92	.278
ด้านการวัดและการประเมินผล	3.05	.59	3.40	.63	3.54	.63	2.30
รวม	2.99	.51	3.27	.65	3.41	.59	1.81

จากตาราง 17 พบว่า ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของครูที่มีอายุต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

2.2 การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของครูอิสลามศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา ผลปรากฏดังตาราง 18

ตาราง 18 การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของครูอิสลามศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา

สภาพการดำเนินการเรียนการสอน	ระดับการศึกษา						F
	ต่ำกว่าปริญญาตรี		ปริญญาตรี/เทียบเท่า		สูงกว่าปริญญาตรี		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้	3.00	.70	3.45	.71	3.29	.63	1.34
ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.11	.64	3.42	.67	3.52	.69	.77
ด้านสื่อการเรียนการสอน	3.90	.65	3.94	.99	3.34	.44	1.49
ด้านการวัดและการประเมินผล	3.23	.53	3.43	.69	3.34	.30	.385
รวม	3.12	.52	3.33	.66	3.15	.25	.560

จากตาราง 18 พบว่า ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของครูที่มีการศึกษาต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

2.3 การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของครูอิสลามศึกษา จำแนกตามประสบการณ์การสอน ผลปรากฏดังตาราง 19

ตาราง 19 การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของครูอิสลามศึกษา จำแนกตามประสบการณ์การสอน

สภาพการดำเนินการเรียนการสอน	ประสบการณ์การสอน								F
	ต่ำกว่า 5 ปี		6-10 ปี		11-15 ปี		16 ปีขึ้นไป		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้	3.28	.71	3.43	.63	4.31	.62	3.62	.74	1.75
ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.35	.66	3.33	.67	3.86	1.11	3.81	.62	1.10
ด้านสื่อการเรียนการสอน	3.90	.96	3.71	.89	4.07	.66	4.04	.86	.26
ด้านการวัดและการประเมินผล	3.37	.64	3.30	.54	4.05	1.11	3.76	.74	1.43
รวม	3.26	.69	3.21	.55	3.78	.86	3.57	.54	.91

จากตาราง 19 พบว่า ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

3. การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของนักเรียน จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษาสามัญและการศึกษาศาสนา ผลปรากฏดังตาราง 20-25

3.1 การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของนักเรียน จำแนกตามเพศ ผลปรากฏดังตาราง 20

ตาราง 20 การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของนักเรียน จำแนกตามเพศ

สภาพการดำเนินการเรียนการสอน	เพศ				t	p-value
	ชาย		หญิง			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้	3.51	.77	3.32	.67	2.347	.020
ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.70	.61	3.74	.59	-.479	.632
ด้านสื่อการเรียนการสอน	4.63	.99	4.48	.95	1.427	.155
ด้านการวัดและการประเมินผล	3.62	.63	3.68	.57	-.970	.333
รวม	3.55	.59	3.51	.55	.574	.566

จากตาราง 20 พบว่า ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของนักเรียนที่มีเพศต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

3.2 การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของนักเรียน จำแนกตามระดับการศึกษา ผลปรากฏดังตาราง 21

ตาราง 21 การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้น ของนักเรียนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน จำแนกตามรายด้าน

สภาพการดำเนินการเรียนการสอน	ระดับการศึกษา						F
	ม.1		ม.2		ม.3		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้	3.57	.61	3.30	.83	3.33	.68	4.20*
ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.85	.54	3.68	.60	3.67	.62	3.11
ด้านสื่อการเรียนการสอน	4.74	.83	4.36	.99	4.52	1.01	3.80*
ด้านการวัดและการประเมินผล	3.77	.50	3.55	.63	3.66	.61	3.23*
รวม	3.66	.47	3.42	.58	3.50	.59	4.47*

*p< .05

จากตาราง 21 พบว่า ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของนักเรียนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับความสำคัญ .05 และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความสำคัญ .05 ส่วนด้านการจัดการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน

เพื่อให้ทราบความแตกต่างเป็นรายคู่ จึงได้ทำการทดสอบด้วยวิธีการของเซฟเฟ่ปรากฏผลดังตาราง 22-24

ตาราง 22 การเปรียบเทียบความแตกต่างของนักเรียนด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ตาม
ตัวแปรระดับการศึกษา เป็นรายคู่

ระดับการศึกษา	ม.1	ม.2	ม.3
	\bar{X}		
ม.1	3.57	.2616*	.2338*
ม.2	3.30		-.0278
ม.3	3.33		

*p< .05

จากตาราง 22 พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความเห็นด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้สูงกว่า นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ ปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 23 การเปรียบเทียบความแตกต่างของนักเรียนด้านสื่อการเรียนการสอน ตามตัวแปรระดับการศึกษาเป็นรายคู่

ระดับการศึกษา	ม.1			ม.2			ม.3		
	\bar{X}			\bar{X}			\bar{X}		
ม.1	4.74			4.36	.3769*		4.52	.2240	
ม.2	4.36								-1.1529
ม.3	4.52								

*p< .05

จากตาราง 23 พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความเห็นด้านสื่อการเรียนการสอนสูงกว่า นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 24 การเปรียบเทียบความแตกต่างด้านการวัดผลและประเมินผล ตามตัวแปรระดับการศึกษาเป็นรายคู่

ระดับการศึกษา	ม.1			ม.2			ม.3		
	\bar{X}			\bar{X}			\bar{X}		
ม.1	3.77			3.55	.2146*		3.66	.1023	
ม.2	3.55								-1.1123
ม.3	3.66								

*p< .05

จากตาราง 24 พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความเห็นด้านการวัดผลและประเมินผลสูงกว่า นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของนักเรียน จำแนกตามการศึกษาศาสนา ผลปรากฏดังตาราง 25

ตาราง 25 เปรียบเทียบสภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของนักเรียนที่มีการศึกษาศาสนาต่างกัน จำแนกตามรายด้าน

สภาพการดำเนินการเรียนการสอน	การศึกษาศาสนา				t	p-value
	เรียน		ไม่ได้เรียน			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้	3.44	.73	3.29	.66	1.875	.062
ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.74	.61	3.69	.58	.727	.468
ด้านสื่อการเรียนการสอน	4.57	.97	4.46	.96	.967	.334
ด้านการวัดและการประเมินผล	3.71	.58	3.56	.60	2.191	.029
รวม	3.56	.56	3.46	.56	1.487	.138

จากตาราง 25 พบว่า ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของนักเรียนที่มีการศึกษาศาสนาต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

4. ปัญหาการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและแนวทางแก้ไข แจกแจงตามความถี่ มีผลปรากฏดังนี้

4.1 ปัญหาการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและแนวทางแก้ไข ตามความเห็นของครูอิสลามศึกษา แจกแจงตามความถี่ มีผลปรากฏดังนี้

ตาราง 26 แสดงความถี่เกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและแนวทางแก้ไข ตามความเห็นของครูอิสลามศึกษา

รายการ	ปัญหา	ความถี่	แนวทางแก้ไข	ความถี่
1. ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้	1. หลักสูตรมีการปรับปรุงบ่อยไม่แน่นอน บางครั้งมากเกินไปบางครั้งน้อยเกินไป ไม่ต่อเนื่อง	10	1. จัดทำหลักสูตรอย่างเป็นเอกภาพระหว่างโรงเรียน จัดเนื้อหาให้มีความเหมาะสมกับเวลาให้มากขึ้น	9
	2. ผู้ปฏิบัติงานไม่รู้รายละเอียดของหลักสูตร ไม่เข้าใจหลักสูตร บุคลากรที่ทำงานเรื่องหลักสูตรมีน้อย และไม่ค่อยได้รับการอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรอิสลามศึกษา	6	2. จัดอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรบุคลากรด้านการสอนอิสลามศึกษา	6
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน	1. ปัญหาเกี่ยวกับเวลาเรียน เช่น เวลาเรียนในแต่ละคาบมีน้อย ตารางเรียนไม่เหมาะสมกับเนื้อหาและการเรียนการสอนบูรณาการทำให้คาบเรียนเพิ่มขึ้นและเวลาในแต่ละคาบน้อยลง	6	1. เพิ่มเวลาเรียนในแต่ละคาบและจัดทำปฏิทินเวลาการเรียนการสอนรวมถึงแจ้งให้ครูทราบ	5
	2. ปัญหาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม เช่น เด็กอ่อนมากเกินไปในบางห้อง แต่ละห้องมีเด็กมากเกินไป	4	2. ให้มีเด็กเก่งปนในห้องเรียนด้วยเพื่อจะได้ช่วยเหลือกัน ลดจำนวนเด็กในแต่ละห้อง	4

รายการ	ปัญหา	ความ ถี่	แนวทางแก้ไข	ความ ถี่
	3. นักเรียนขาดความเอาใจใส่ต่อการเรียน รวมทั้งมีความรู้พื้นฐานต่างกัน ทำให้มีปัญหาในการสอนของครู และมีปัญหาในการรับรู้ของเด็ก	4	3. ปรับให้นักเรียนสนใจการเรียน โดยการใช้เทคนิควิธีการสอนที่หลากหลาย และจัดให้มีการเรียนปรับพื้นฐานก่อนสำหรับเด็กที่มีความรู้พื้นฐานน้อย	3
	4. การสอนไม่พัฒนา การสอนเป็นแบบเดิมๆ รวมถึงการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการมีน้อย	2	4. ปรับวิธีการสอนให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และจัดให้มีการเรียนการสอนแบบบูรณาการให้มากขึ้น	2
	5. ขาดข้อมูลวิชาการที่จะใช้ในการจัดการเรียนการสอนรวมทั้งกิจกรรมในแต่ละเทอมมากเกินไป ทำให้สอนไม่ได้ตามแผนการสอน	2	5. จัดห้องสมุดหรือมุมความรู้เพื่อการค้นคว้าและลดกิจกรรมบางอย่างลงบ้าง	2
3. ด้านสื่อการเรียนการสอน	1. สื่อมีน้อยไม่หลากหลายขาดความทันสมัย ไม่มีแบบใหม่ๆ สื่อด้านอิเล็กทรอนิกส์ เช่น วิดีโอ โทรทัศน์ ยังไม่เพียงพอ	19	1. จัดหาวัสดุอุปกรณ์ในการทำสื่อที่มีอยู่มาจัดทำสื่อเพิ่มเติม รวมถึงควรมุ่งดำเนินการให้มีสื่อประเภทอิเล็กทรอนิกส์ มากขึ้น	14
	2. ครูไม่มีเวลาในการจัดทำสื่อเอง ขาดทักษะในการทำสื่อ	5	2. ควรมีองค์กรรับผิดชอบในการจัดทำสื่อ หน่วยงาน สถานศึกษา หรือให้นักเรียนจัดทำสื่อแทน	5
	3. สื่อและวัสดุอุปกรณ์อิสลามศึกษาหาซื้อได้ยากราคาแพง	5	3. ต้องมีการส่งเสริมให้โรงเรียนที่มีการสอนอิสลาม	5

รายการ	ปัญหา	ความถี่	แนวทางแก้ไข	ความถี่
			ศึกษาเพิ่มงบประมาณในการจัดทำสื่อการเรียนการสอนให้มากขึ้น รวมทั้งกระตุ้นครูให้มีความตื่นตัวในการสร้างสื่อด้วย	
4. ด้านการวัดผลและประเมินผล	1. การวัดผลเป็นแบบเดิมๆ ไม่สามารถบ่งชี้ความจริงในตัวเด็กได้ และการวัดผลและประเมินผลด้วยวิธีการอภิปรายหน้าชั้นหรือรายงานหน้าชั้นมีน้อย	5	1. ใช้วิธีการวัดประเมินผลตามสภาพจริง เน้นการปฏิบัติจริง และจัดให้มีการวัดและประเมินผลให้ด้านการอภิปรายหรือรายงานหน้าชั้นเพิ่มขึ้น	4
	2. มีการประเมินผลน้อย ไม่ต่อเนื่อง	3	2. ให้มีการวัดประเมินผลตามรายจุดประสงค์และต้องมีการตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง	3
	3. มาตรฐานในการวัดประเมินผลยังไม่สมบูรณ์ ไม่มีเกณฑ์ที่ตายตัว	3	3. ทำให้เป็นมาตรฐานโดยจัดรูปแบบและเวลาการประเมินให้ชัดเจนยิ่งขึ้นและเน้นให้นักเรียนได้ทำข้อสอบให้เชิงอธิบาย	3
	4. เด็กมีความรู้ที่รู้อื่นต่างกันผลของการประเมินจึงออกมาต่างกันมาก	1	4. จัดให้มีการวัดความรู้พื้นฐานก่อนของเด็กแต่ละคนก่อน	1

จากตาราง 23 พบว่า ปัญหาและแนวทางแก้ไขเกี่ยวกับการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เขตภาคกลาง ตามความเห็นของครูอิสลามศึกษา เป็นรายด้านและจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและแนวทางแก้ไขไว้ดังนี้

ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ มีปัญหามากที่สุดคือ หลักสูตรมีการปรับปรุงบ่อย ไม่แน่นอน บางครั้งน้อยเกินไป บางครั้งมากเกินไป และไม่ต่อเนื่อง รองลงมาคือ

ผู้ปฏิบัติงานไม่รู้รายละเอียดของหลักสูตร ไม่เข้าใจหลักสูตร บุคลากรที่ทำงานเรื่องหลักสูตรมีน้อย และไม่คอยได้รับการอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรอิสลามศึกษา สำหรับแนวทางแก้ไข แนวทางที่มากที่สุดคือ จัดทำหลักสูตรอย่างเป็นเอกภาพระหว่างโรงเรียน และจัดเนื้อหาให้มีความเหมาะสมกับเวลาให้มากขึ้น และรองลงมาคือ จัดอบรมเกี่ยวกับหลักสูตร และให้ความรู้ด้านการสอนอิสลามศึกษากับบุคลากร

ด้านการจัดการเรียนการสอน มีปัญหามากที่สุดคือ ปัญหาเกี่ยวกับเวลาเรียน เช่น เวลาเรียนในแต่ละคาบมีน้อย ตารางเรียนไม่เหมาะสมกับเนื้อหาและการเรียนการสอนแบบบูรณาการทำให้คาบเรียนเพิ่มขึ้นและเวลาในแต่ละคาบน้อยลง รองลงมาคือ ปัญหาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม เช่น เด็กอ่อนมากเกินไปในบางห้อง แต่ละห้องมีเด็กมากเกินไป และนักเรียนขาดความเอาใจใส่ต่อการเรียน รวมทั้งมีความรู้พื้นฐานต่างกันทำให้มีปัญหาในการสอนของครูและมีปัญหาในการรับรู้ของเด็ก สำหรับแนวทางแก้ไข แนวทางที่มากที่สุดคือ ควรเพิ่มเวลาเรียนในแต่ละคาบและจัดทำปฏิทินเวลาการเรียนการสอนรวมถึงแจ้งให้ครูทราบ รองลงมาคือ ให้มีเด็กเก่งและเด็กอ่อนปนกันในห้องเรียนด้วยเพื่อจะได้ช่วยเหลือกัน และลดจำนวนในห้องเรียนให้มีความเหมาะสม และน้อยที่สุดคือ ควรปรับวิธีการสอนให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและจัดให้มีการเรียนการสอนแบบบูรณาการให้มากขึ้น และแนวทางสุดท้ายคือ จัดห้องสมุดหรือมุมความรู้เพื่อการค้นคว้าและลดกิจกรรมบางอย่างลงบ้าง

ด้านสื่อการเรียนการสอน มีปัญหามากที่สุดคือ สื่อการเรียนการสอนมีน้อย ไม่หลากหลาย ขาดความทันสมัย ไม่มีแบบใหม่ๆ รวมทั้งสื่อด้านอิเล็กทรอนิกส์ ไม่เพียงพอ รองลงมาคือ ครูไม่มีเวลาในการจัดทำสื่อเอง อีกทั้งยังขาดทักษะในการทำสื่อ และปัญหาที่พบน้อยที่สุดคือ สื่อและวัสดุอุปกรณ์อิสลามศึกษาหาซื้อยากและราคาแพง สำหรับแนวทางแก้ไข มีมากที่สุดคือ จัดหาวัสดุอุปกรณ์ในการทำสื่อที่มีอยู่มาจัดทำสื่อเพิ่มเติม รวมถึงควรดำเนินการให้มีสื่อประเภทอิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น รองลงมาคือ ให้มีองค์กรรับผิดชอบในการจัดทำสื่อ ดูงานนอกสถานที่ หรือให้นักเรียนจัดทำสื่อแทน และน้อยที่สุดคือ ต้องมีการส่งเสริมให้โรงเรียนที่มีการสอนอิสลามศึกษาเพิ่มงบประมาณในการจัดทำสื่อการเรียนการสอนให้มากขึ้น รวมทั้งกระตุ้นครูให้มีความตื่นตัวในการสร้างสื่อด้วย

ด้านการวัดผลและการประเมินผล มีปัญหามากที่สุดคือ การวัดผลเป็นแบบเดิมๆ ไม่สามารถบ่งชี้ความจริงในตัวเด็กได้และการวัดผลและประเมินผลด้วยวิธีการอภิปรายหน้าชั้นหรือรายงานหน้าชั้นมีน้อย รองลงมาคือ มีการประเมินผลน้อย ไม่ต่อเนื่อง และรองลงมาคือ มาตรฐานในการวัดประเมินผลยังไม่สมบูรณ์ ไม่มีเกณฑ์ที่ตายตัว สำหรับแนวทางแก้ไข มากที่สุดคือ ควรใช้วิธีการวัดประเมินผลตามสภาพจริง เน้นการปฏิบัติจริงและจัดให้มีการวัดและ

ประเมินผลให้ด้านการอภิปรายหรือรายงานหน้าชั้นเพิ่มขึ้น รองลงมาคือ ควรให้มีการวัดประเมินผลตามรายจุดประสงค์และต้องมีการตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง และรองลงมาคือ ควรทำให้เป็นมาตรฐานโดยจัดรูปแบบและเวลาการประเมินให้ชัดเจนยิ่งขึ้นและเน้นให้นักเรียนได้ทำข้อสอบให้เชิงอธิบาย

4.2 ปัญหาการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและแนวทางการแก้ไข ตามความเห็นของนักเรียน แจกแจงตามความถี่ มีผลปรากฏดังนี้

ตาราง 27 แสดงความถี่เกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและข้อเสนอแนะ ตามความเห็นของนักเรียน

รายการ	ปัญหา	ความถี่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1. ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้	1. ปัญหาจากตัวหลักสูตร เช่น - เนื้อหาไม่ค่อยรัดกุม เนื้อหาน้อยเกินไป ทำความเข้าใจยาก และเกิดความสับสน - หลักสูตรในบางวิชายังไม่ชัดเจน - เนื้อหาบางวิชายากเกินไป - เนื้อหาบางวิชาเนื้อหาไม่ตรงกับที่ครูสอน	44	1.ควรจัดให้มีหนังสือที่รัดกุมกว่านี้ จัดทำเนื้อหาให้มีความเข้าใจง่ายขึ้น ใช้สำนวนภาษาที่เข้าใจง่าย ควรให้มีรายละเอียดในเนื้อหามากกว่านี้ และให้ครูช่วยอธิบายเพิ่มให้มากกว่านี้	40
	2. ปัญหาจากผู้ปฏิบัติงาน เช่น - ครูไม่ค่อยบอกสาระการเรียนรู้หรือจุดประสงค์ก่อนการเรียนรู้ - ครูสอนเร็วเกินไป	7	2.ควรแจ้งสาระการเรียนรู้หรือจุดประสงค์ให้ผู้เรียนทราบก่อนเรียนทุกครั้งและครูควรสอนให้ช้าลง	5
2.ด้านการจัดการเรียนการสอน	1. เวลามีน้อยสำหรับการทำความเข้าใจบทเรียนและคาบเรียนเยอะเกินไป	23	1.เพิ่มเวลาให้กับนักเรียนในการทำความเข้าใจบทเรียนหรือเพิ่มชั่วโมงเรียนในวิชาที่สำคัญบ้างหรือลดคาบเรียน แล้วเสริมกิจกรรมแทรกแบบมีสาระ	22
	2.เกี่ยวกับวิธีการสอน เช่น	21	2. ควรมีช่วงพักให้กับ	

รายการ	ปัญหา	ความ ถี่	ข้อเสนอแนะ	ความ ถี่
	<ul style="list-style-type: none"> - ใช้เวลาสอนต่อเนื่องนานเกินไปทำให้ผู้เรียนเบื่อและไม่สนใจเรียน - ครูอธิบายไม่ค่อยเข้าใจ - อธิบายรวบรัดเกินไป - ไม่ค่อยนำสื่อประกอบการนอกโรงเรียนมาใช้ - ครูให้ความสนใจเด็กไม่เท่ากัน - วิธีการสอนไม่หลากหลาย 		นักเรียนระหว่างชั่วโมงบ้างอธิบายให้ช้าลงและทำให้ผู้เรียนเข้าใจมากกว่านี้ ควรนำสื่อประกอบการนอกโรงเรียนมาใช้บ้างและควรหาวิธีการสอนที่หลากหลายมากกว่าเดิมเพื่อให้เด็กมีความสนใจมากขึ้น	20
3.ด้านสื่อการเรียนการสอน	1. สื่อที่นำมาประกอบการเรียนการสอนมีน้อย ไม่หลากหลายและไม่ทันสมัยทำให้ผู้เรียนเข้าใจในบทเรียนยาก	48	1.ควรจัดหาสื่อเพิ่มเติมและควรนำสื่อที่ทันสมัยเข้ากับเหตุการณ์และยุคสมัยมาประกอบการเรียนการสอน	45
	2. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ไม่ค่อยพัฒนาในด้านความเร็วของเครื่องมือ	9	2.เพิ่มความเร็วของเครื่องมือ	8
	3. สื่อที่ครูนำมาใช้ไม่ค่อยเหมาะสมไม่มีคุณภาพเพราะทำให้ผู้เรียนเข้าใจยากขึ้น	4	3.ครูควรทำสื่อให้ครอบคลุมและอธิบายให้ละเอียด เข้าใจง่าย	4
4.ด้านการวัดผลและประเมินผล	1. การวัดผลของครูใช้วิธีการที่ไม่หลากหลายและไม่ค่อยมีการประเมินผลโดยให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น	9	1. ควรใช้วิธีการที่หลากหลายขึ้นและควรให้มีการประเมินผลโดยให้ผู้เรียนได้มีการแสดงความคิดเห็นมากกว่านี้	8
	2.เกณฑ์การวัดผลไม่แน่นอน มีมาตรฐานน้อย บางครั้งบ่อย	7	2.ควรปรับปรุงเกณฑ์การวัดผลให้มีความแน่นอนและ	7

รายการ	ปัญหา	ความถี่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
	เกินไป บางครั้งให้คะแนนไม่ตรงตามความจริง		มีมาตรฐานมากขึ้น ลดจำนวนการวัดผลลงบ้าง และให้พิจารณาที่การกระทำของนักเรียน	
	3.ครูไม่บอกวิธีการประเมินให้ผู้เรียนรับรู้และแจ้งผลการวัดประเมินไม่ชัดเจน แจ้งผลซ้ำ	6	3. ควรบอกวิธีการประเมินให้ผู้เรียนรับรู้ด้วยและควรบอกรายละเอียดของการวัดผลให้ชัดเจน	5
	4.การสั่งงานโดยที่ไม่ได้แจ้งให้เด็กรู้ล่วงหน้าและทำการวัดผลในขณะที่เด็กยังไม่เข้าใจในบทเรียน	4	4. ควรแจ้งให้ผู้เรียนรู้ล่วงหน้าก่อนและควรอธิบายให้เข้าใจก่อนการวัดผลและประเมินผล	3

จากตาราง 24 พบว่า ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เขตภาคกลาง ตามความเห็นของนักเรียน เป็นรายด้านและจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและข้อเสนอแนะไว้ดังนี้

ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ มีปัญหามากที่สุดคือ ปัญหาจากตัวหลักสูตร เช่น เนื้อหาไม่ค่อยรัดกุม เนื้อหาน้อยเกินไป ทำความเข้าใจยาก หลักสูตรในบางวิชายังไม่ชัดเจนเนื้อหาบางวิชาเกินไป เนื้อหาบางวิชาเนื้อหาไม่ตรงกับที่ครูสอน และมีปัญหาน้อยที่สุดคือ ปัญหาจากผู้ปฏิบัติงาน เช่น ครูไม่ค่อยบอกสาระการเรียนรู้หรือจุดประสงค์ก่อนการเรียนและครูสอนเร็วเกินไป สำหรับข้อเสนอแนะ มากที่สุดคือ ควรจัดให้มีหนังสือที่รัดกุมกว่านี้ จัดทำเนื้อหาให้มีความเข้าใจง่ายขึ้น ใช้สำนวนภาษาที่เข้าใจง่าย ควรให้มีรายละเอียดในเนื้อหามากกว่านี้ และให้ครูช่วยอธิบายเพิ่มให้มากกว่านี้ และน้อยที่สุดคือ ควรแจ้งสาระการเรียนรู้หรือจุดประสงค์ให้ผู้เรียนทราบก่อนเรียนทุกครั้งและครูควรสอนให้ช้าลง

ด้านการจัดการเรียนการสอน มีปัญหามากที่สุดคือ เวลามีน้อยสำหรับการทำความเข้าใจบทเรียนและคาบเรียนเยอะเกินไป และมีปัญหาน้อยที่สุดคือ ปัญหาเกี่ยวกับวิธีการสอน เช่น ใช้เวลาสอนต่อเนื่องนานเกินไปทำให้ผู้เรียนเบื่อและไม่สนใจเรียน ครูอธิบายไม่ค่อยเข้าใจ อธิบายรวบรัดเกินไป ไม่ค่อยนำสื่อบุคลากรนอกโรงเรียนมาใช้ ครูให้ความสนใจเด็กไม่เท่ากัน และวิธีการสอนไม่หลากหลาย สำหรับข้อเสนอแนะ มากที่สุดคือ เพิ่มเวลาให้กับนักเรียนในการทำความเข้าใจบทเรียน หรือเพิ่มชั่วโมงเรียนในวิชาที่สำคัญบ้างหรือลดคาบเรียน แล้วเสริมกิจกรรมแทรกแบบมี

สาระ และข้อเสนอแนะที่น้อยที่สุดคือ ควรมีช่วงพักให้กับนักเรียนระหว่างชั่วโมงบ้าง อธิบายให้ช้าลงและทำให้ผู้เรียนเข้าใจมากกว่านี้ ควรนำสื่อบุคลากรนอกโรงเรียนมาใช้บ้างและควรวางวิธีการสอนที่หลากหลายมากกว่าเดิมเพื่อให้เด็กมีความสนใจมากขึ้น

ด้านสื่อการเรียนการสอน มีปัญหามากที่สุดคือ สื่อที่นำมาประกอบการเรียนการสอนมีน้อย ไม่หลากหลายและไม่ทันสมัยทำให้ผู้เรียนเข้าใจในบทเรียนยาก รองลงมาคือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ไม่ค่อยพัฒนาในด้านความเร็วของเครื่องมือ และมีปัญหาน้อยที่สุดคือ สื่อที่ครูนำมาใช้ไม่ค่อยเหมาะสมไม่มีคุณภาพเพราะทำให้ผู้เรียนเข้าใจยากขึ้น สำหรับข้อเสนอแนะ มากที่สุดคือ ควรจัดหาสื่อเพิ่มเติมและควรนำสื่อที่ทันสมัยเข้ากับเหตุการณ์และยุคสมัยมาประกอบการเรียนการสอน รองลงมาคือ เพิ่มความเร็วของเครื่องมือ และน้อยที่สุดคือ ครูควรทำสื่อให้ครอบคลุมและอธิบายให้ละเอียด เข้าใจง่าย

ด้านการวัดผลและการประเมินผล ปัญหามากที่สุดคือ การวัดผลของครูใช้วิธีการที่ไม่หลากหลายและไม่ค่อยมีการประเมินผลโดยให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น รองลงมาคือ เกณฑ์การวัดผลไม่แน่นอน มีมาตรฐานน้อย บางครั้งบ่อยเกินไป บางครั้งให้คะแนนไม่ตรงตามความจริง รองลงมาคือ ครูไม่บอกวิธีการประเมินให้ผู้เรียนรับรู้และแจ้งผลการวัดประเมินไม่ชัดเจน แจ้งผลช้า และปัญหาน้อยที่สุดคือ การตั้งงาน โดยที่ไม่ได้แจ้งให้เด็กรู้ล่วงหน้าและทำการวัดผลในขณะที่เด็กยังไม่เข้าใจในบทเรียน สำหรับข้อเสนอแนะ มีปัญหามากที่สุดคือ ควรใช้วิธีการที่หลากหลายขึ้นและควรให้มีการประเมินผลโดยให้ผู้เรียนได้มีการแสดงความคิดเห็นมากกว่านี้ รองลงมาคือ ควรปรับปรุงเกณฑ์การวัดผลให้มีความแน่นอนและมีมาตรฐานมากขึ้น ลดจำนวนการวัดผลลงบ้าง และให้พิจารณาที่การกระทำของนักเรียน รองลงมาคือ ควรบอกวิธีการประเมินให้ผู้เรียนรับรู้ด้วยและควรบอกรายละเอียดของการวัดผลให้ชัดเจน และน้อยที่สุดคือ ควรแจ้งให้ผู้เรียนรู้ล่วงหน้าก่อนและควรอธิบายให้เข้าใจก่อนการวัดผลและประเมินผล

4.3 ปัญหาการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและแนวทางการแก้ไข ตามความเห็นของผู้บริหาร ซึ่งได้จากการสัมภาษณ์ ดังนี้

ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ พบว่า มีปัญหาคือ หลักสูตรยังไม่มี ความชัดเจน ไม่มีความแน่นอน ยังไม่มีเอกภาพในการใช้หลักสูตรร่วมกันในโรงเรียนเครือข่าย รวมถึงขาดเอกสารประกอบหลักสูตร เช่น คู่มือการใช้หลักสูตร สำหรับข้อเสนอแนะ ควรให้มีการสร้างเครือข่ายในโรงเรียนที่มีอุดมการณ์เดียวกัน จัดทำหลักสูตรร่วมกัน และควรให้มีเอกสารประกอบหลักสูตรออกมอย่างต่อเนื่อง

ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า มีปัญหาคือ ผู้สอนไม่มีเทคนิควิธีการสอนที่ดีพอ ยังใช้วิธีการสอนแบบเดิมๆ มีอุปสรรคในการถ่ายทอดความรู้ รวมถึงไม่มีความทันสมัย

ในเรื่องเทคโนโลยี และการผลิตบุคลากรครูจากสถาบันอุดมศึกษา ยังไม่ได้คุณภาพเท่าที่ควรจะเป็น ครูมีจิตวิญญาณของความเป็นครูน้อย สำหรับข้อเสนอแนะ ควรจัดให้การอบรมกับครูผู้สอนทั้งในเรื่องเทคนิควิธีการสอน การถ่ายทอดความรู้และสร้างจิตสำนึกความเป็นครูให้กับผู้สอน

ด้านสื่อการเรียนการสอน พบว่า มีปัญหาคือ ยังไม่มีสื่อสำเร็จรูปที่จะนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนอิสลามศึกษา ไม่มีการสร้างสรรค์สื่อออกมาใช้ อีกทั้งสื่ออิสลามศึกษายังมีน้อย รวมทั้ง ในส่วนของอิสลามศึกษา ยังไม่มีทีมงานที่ชัดเจนในการช่วยเหลือโรงเรียน ในส่วนของการจัดทำสื่อ สำหรับข้อเสนอแนะผู้บริหารส่วนใหญ่ เห็นว่าควรจัดให้การอบรมการผลิตหรือการจัดทำสื่ออิสลามศึกษาให้กับครู ควรมีการสร้างกิจกรรมส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อ

ด้านการวัดผลและการประเมินผล พบว่า มีปัญหาคือ ครูบางส่วนยังไม่เข้าใจวิธีขั้นตอนการวัดประเมินผล บางส่วนก็ยังสร้างเครื่องมือการวัดผลที่ไม่เหมาะสม ไม่มีเทคนิคในการออกข้อสอบ และยังไม่มีการวิเคราะห์ความยากง่ายของข้อสอบ อีกทั้ง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ สำหรับข้อเสนอแนะคือ จัดอบรมให้ความรู้กับครูผู้สอนในการออกแบบการวัดผลประเมินผล รวมถึง จัดให้มีการสอนเสริมให้กับนักเรียนที่ผลสัมฤทธิ์ยังไม่เป็นไปตามเป้าหมาย